

Länsstyrelsen
Skåne

HANDLINGSPLAN FÖR FRAMTIDENS FRILUFTSLIV I SKÅNE 2023–2026

Tillsammans når vi de friluftslivspolitiska målen!

Titel: Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023–2026
Tillsammans når vi de friluftslivspolitiska målen!

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Malin Andersson, Moa Vitestam

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 507-34103-2022

ISBN: xxx-xx-xxxx-xx-x

Rapportnummer: xxxx:xx

Layout: Xxxx Xxxx

Tryckeri, upplaga: Länsstyrelsen Skåne, xxx ex

Tryckår: 20XX

Omslagsbild: Förskolebarn i naturreservatet Törringelund
Fotograf: Malin Andersson, 2018

Innehållsförteckning

INLEDNING	5
ARBETSPROCESS	6
ÅTGÄRDER	6
Balanserat och Hållbart	7
Övergripande inriktning.....	7
Åtgärd 1 Regionalt Friluftslivsråd.....	7
Åtgärd 2 Inrätta kommunala friluftslivsråd	8
Åtgärd 3 Utse friluftslivsansvariga i organisationen.....	8
Åtgärd 4 Kurs i planering och anläggning av hållbara leder	8
Åtgärd 5 Tematräffar kring friluftsliv	8
Planera och Tillgängliggöra.....	9
Övergripande inriktning.....	9
Åtgärd 6 Kartläggning av lokala friluftslivsområden.....	9
Åtgärd 7 Interna strategiska dokument i friluftslivsfrågan	9
Åtgärd 8 Tillgänglighetsplaner för friluftslivsområden	10
Åtgärd 9 Utveckla huvudmannaskap kring stigcykling och kanotleder.....	10
Informera och Inspirera.....	10
Övergripande inriktning.....	10
Åtgärd 10 Gemensam målgruppsanalys- Hur kan vi nå alla?	11
Åtgärd 11 Gemensamt informationsmaterial om tillgänglighetsanpassade områden	11
Kunskap och Kompetens	11
Övergripande inriktning.....	11
Åtgärd 12 Mer utomhuspedagogik i skolan	12
Åtgärd 13 Utbildning i allemansrätt till aktörer	12
Åtgärd 14 Utvecklad samverkan via Sätt Skåne i rörelse	12
UPPFÖLJNING.....	12
Åtgärder.....	12
Indikatorer	12
Vardagsnära natur.....	12
Skyddade områden.....	13
Skåneleden	13
Nationella och regionala cykelleder	13
Stiftelsen Skånska landskap	13
Kommuner.....	13
Föreningar	13

Inledning

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna arbetet med att förverkliga regeringens friluftslivspolitik i Skåne. Inom uppdraget ska arbetet med tätortsnära natur stärkas och insatser genomföras för att friluftslivsmålen ska få genomslag i länet. För att friluftslivsmålen ska uppnås behövs en god samverkan mellan myndigheter, region Skåne, kommuner, ideella föreningar, markägare, naturturismföretagare och andra berörda aktörer.

Vid årsskiftet 2022 utgår nuvarande Handlingsplan för Skånes Friluftsliv 2018–2021. En av åtgärderna i handlingsplanen är att ta fram en regional strategi tillsammans med skånska aktörer samt kartlägga friluftslivsområden.

Arbetet har resulterat i Skånes Friluftslivsplan, där vi valt att samla det strategiska friluftslivsarbetet i en story map kallad Länsstyrelsen Skånes Friluftslivsplattform. Skånes Friluftslivsplan är framtagen i dialog med skånska aktörer och består av fyra delar:

- Strategi för framtidens friluftsliv i Skåne 2030
- Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023–2026
- Kartläggning av friluftslivsområden
- Kunskapsbank med vägledningar och goda exempel

Syftet med Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023–2026 är att lyfta viktiga gemensamma åtgärder som vi ser kan bidra till ett hållbart och tillgängligt friluftsliv utifrån innehållet i strategin. Utöver det kan varje aktör behöva ta fram egna interna handlingsplaner för sitt arbete.

Målgruppen för handlingsplanen är alla vi som i vår roll kan bidra till att framtidens friluftsliv i Skåne är tillgängligt och hållbart för alla.

Framtidens friluftsliv i Skåne är tillgängligt och hållbart för alla;

klimatet, naturen, djuren, markägaren, boende och besökaren.

Arbetsprocess

En av åtgärderna i Handlingsplan för Skånes friluftsliv 2018–2021 innebar att en regional strategi för Skånes friluftsliv skulle tas fram gemensamt för friluftslivet i Skåne. Efter Friluftslivets år 2021 när alla aktörer kraftsamlat för att lyfta och visa våra fantastiska friluftslivsmöjligheter i länet startade processen med att ta fram en strategi och handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne.

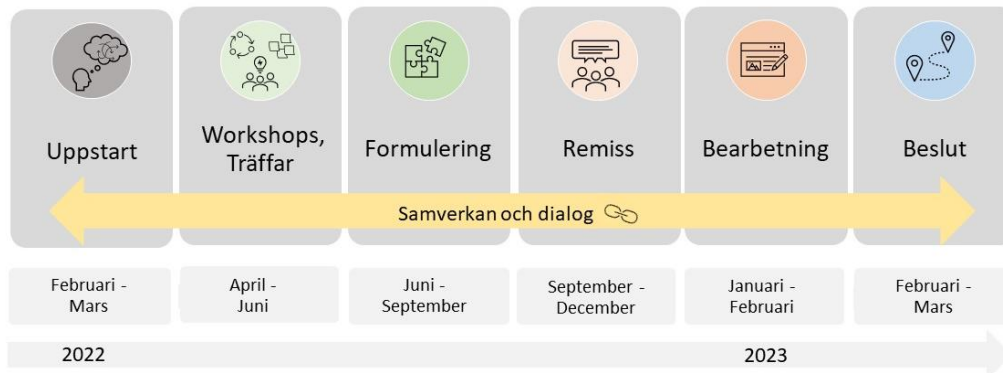

Bild 1 Tidsplan för framtagande av Strategi för framtidens friluftsliv i Skåne 2030 och Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023–2026.

Uppstarten var ett frukostmöte i mars 2022 tillsammans med Grön Infrastruktur där upplägget för arbetet presenterades. Därefter har synpunkter och idéer tagits in både med interna referenspersoner på Länsstyrelsen samt flera externa träffar, bland annat med Samrådsgruppen för naturvård och dialogträffar med Minoritetsspråken. I maj till juni arrangerades två workshops/friluftslivsdagar på Fulltofta naturcentrum med närmre sextio representanter från olika organisationer där målbild och fokusområden för framtidens friluftsliv diskuterades. Resultatet från dessa träffar är denna handlingsplan med åtgärder. Utöver det har två workshops arrangerats internt för enheterna för naturskydd och naturvård.

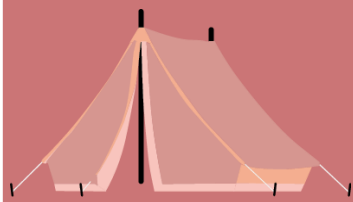
Utkastet till remissversionen har stämts av med interna referenspersoner samt med representanter från Region Skåne och Tourism in Skåne. Under hösten 2022 fortsätter dialogen i samband med att utkastet till handlingsplanen är på remiss.

Åtgärder

I denna handlingsplan har vi valt att lyfta fram få åtgärder som vi behöver arbeta med tillsammans och som kopplar till målbilden och fokusområdenas övergripande inriktning.

För att utveckla Skånes framtida friluftsliv behöver alla aktörer bidra på olika sätt utifrån sina roller och ansvar. Det kan vara allt från enskilda insatser till mer löpande arbete. Fokusområdenas övergripande inriktning ger en bra bild över vad som är viktigt att prioritera för Skåne. Genom att vi samverkar och bidrar utifrån våra förutsättningar kommer vi tillsammans utveckla ett tillgängligt och hållbart friluftsliv i Skåne. För ett hållbart arbete över tid är en intern strategi och intern handlingsplan ett bra verktyg.

Balanserat och Hållbart

I Skåne har vi samsyn kring förvaltningen och utvecklingen av naturen. Vi förstår och respekterar varandras olika roller och uppdrag. Med hållbart friluftsliv visar vi respekt och förståelse för både nyttjande och bevarande av naturen vilket i sin tur främjar välbefinnande för individen.

Övergripande inriktning

- Samarbeta mellan och inom organisationer över administrativa gränser
- Bjud in till möten i naturen för att stimulera kreativ samverkan
- Involvera markägarna tidigt genom dialog
- Arbeta med ett omtänksamt värdskap
- Underlätta för ett ansvarsfullt gästskap
- Arbeta med kanalisering och zonerings av områden
- Lyft fram möjligheterna med kollektivtrafik till naturen
- Lyft fram möjligheterna med cykel till naturen
- Bygg hållbara leder utifrån naturens förutsättningar
- Inrätta Fritidsbanker för att främja hållbar konsumtion

Åtgärd 1 Regionalt Friluftslivsråd

Fortsatt arbetet för att skapa samsyn och finna samarbetsmöjligheter som stärker Skåne som friluftslivsregion.

Huvudaktör: Länsstyrelsen

Medaktör: Deltagare i regionala friluftslivsrådet; Region Skåne, Stiftelsen Skånska landskap, Tourism in Skåne, Markägarrepresentanter, Friluftsförbundet, Trafikverket

Åtgärd 2 Inrätta kommunala friluftslivsråd

Genom kommunala eller mellankommunala friluftslivsråd stärks samsynen och samarbetet mellan lokala friluftslivsaktörer samtidigt som förståelsen för varandras intressen stärks.

Huvudaktör: Kommuner

Medaktör: Lokala friluftslivsaktörer

Åtgärd 3 Utse friluftslivsansvariga i organisationen

Genom att utse ansvariga för att samordna friluftslivsfrågor inom och mellan organisationer tydliggörs roller och ansvar samtidigt som samverkan underlättas.

Huvudaktör: Kommuner, myndigheter, förening, företag etc.

Åtgärd 4 Kurs i planering och anläggning av hållbara leder

Öka kompetensen kring anläggning av hållbara leder genom att anordna kurser i planering, anläggning och praktiskt byggande utifrån naturens förutsättningar för att minimera slitage och intressekonflikter. Detta kan göras för alla typer av leder tex. vandring, stigcykling, ridning, kanot.

Huvudaktör: ?

Åtgärd 5 Tematräffar kring friluftsliv

Bjud in till återkommande träffar kring olika teman för att lyfta aktuella och viktiga friluftslivsfrågor.

Huvudaktör: Länsstyrelsen

Medaktör: Skånes friluftslivsaktörer

Planera och Tillgängliggöra

Friluftslivsfrågan är integrerad i planeringsprocesserna och möjliggör vardagsnära friluftsliv. En väl utvecklad sammanbunden infrastruktur gör det hållbart, enkelt och inbjudande att vistas i en varierad och tillgänglig natur.

Övergripande inriktning

- Friluftslivet tydliggörs i samhällsplaneringen
- Värna om den allemansrättsligt tillgängliga naturen
- Planera för att alla ska ha tillgång till natur inom 300m från sitt boende
- Tillgängliggör naturområden via planeringsprocessen
- Kartlägg och digitalisera friluftslivsområden, leder och anordningar
- Dra leden till tätorter och kollektivtrafik
- Utveckla besöksvänliga och tillgängliga naturområden för alla
- Värna och utveckla vardagsnära natur
- Utveckla gröna skolgårdar och skolnära natur

Åtgärd 6 Kartläggning av lokala friluftslivsområden

För att ha ett komplett planeringsunderlag i planeringsprocessen behöver kommuner kartlägga och digitalisera lokala friluftslivsområden, leder och anordningar som är viktiga för friluftslivet.

Huvudaktör: Kommuner

Medaktör: Länsstyrelsen

Åtgärd 7 Interna strategiska dokument i friluftslivsfrågan

För att ha ett tydligt och effektivt arbete med friluftsliv behövs interna strategidokument som tydliggör inriktningen, det kan vara en intern strategi, handlingsplan eller färdplan eller liknande.

Huvudaktör: Friluftslivets aktörer

Åtgärd 8 Tillgänglighetsplaner för friluftslivsområden

Lyft fram och utveckla extra tillgängliga friluftslivsområden via Tillgänglighetsplaner som ett komplement till Länsstyrelsen Skånes *Tillgänglighetsplan för statliga naturreservat* som tas fram under 2022.

Huvudaktör: Kommuner och andra aktörer

Medaktör: Föreningslivet, allmänheten, Länsstyrelsen

Åtgärd 9 Utveckla huvudmannaskap kring stigcykling och kanotleder

Ett huvudmannaskap för stigcykling och kanotleder bidrar till att utveckla och stärka friluftslivets infrastruktur.

Huvudaktör: ?

Informera och Inspirera

Som invånare och besökare är det lätt och tryggt att hitta ut och vistas i Skånes natur. Aktörers engagemang gör friluftsliv till ett självklart bidrag till besökarnas välbefinnande.

Övergripande inriktning

- Samverka över administrativa gränser för att nå invånaren och besökaren
- Samverka för att skapa en tillgänglig helhetsbild av informationen
- Skapa tillgängliga och tydliga webbsidor med samlad information
- Skapa informativa och läsvänliga kartor
- Rikta insatser till målgruppen funktionsvarierade.
- Rikta insatser till målgruppen naturovana med utländsk bakgrund
- Lyft fram och främja friluftslivets aktörer i kommunerna

Åtgärd 10 Gemensam målgruppsanalys- Hur kan vi nå alla?

Vi informerar och arrangerar aktiviteter för allmänheten, men når vi alla? Vilka når vi, vilka når vi inte och hur kan vi nå alla?

Huvudaktör: Länsstyrelsen?

Medaktör: ?

Åtgärd 11 Gemensamt informationsmaterial om tillgänglighetsanpassade områden

Underlätta för målgrupper som behöver områden med hög tillgänglighet och anpassningar för olika funktionsvariationer att hitta ut. Ta fram informationsmaterial och rikta insatser för att inspirera till mer friluftsliv för målgruppen.

Huvudaktör: Länsstyrelsen?

Medaktör: Region Skåne, Stiftelsen Skånska Landskap, kommuner

Kunskap och Kompetens

Genom skolan får alla barn möjlighet att skapa en relation till naturen och vardaglig aktivitet för goda levnadsvanor för resten av livet. Såväl vuxna som barn har hög kunskap om allemansrätt och skyldigheter och värnar om vår natur.

Övergripande inriktning

- Ökad utomhuspedagogik i skolan
- Stärk lärarnas möjlighet till att bedriva utomhuspedagogik
- Stärk lärarnas kunskap om utomhuspedagogik via grundutbildning och kompetensutbildning
- Använd naturen i närheten av skolan och utveckla uteklassrum
- Utveckla friluftslivs- och allemansrättskunskap i teorin och praktiken i skolan
- Öka kunskapen om allemansrätten genom att praktiskt använda den
- Öka kunskapen om det enkla friluftslivet i praktiken
- Öka kunskapen om hur friluftslivsläran kan appliceras inom krisberedskap
- Inrätta Fritidsbanker för att möjliggöra för alla att komma ut

Åtgärd 12 Mer utomhuspedagogik i skolan

Stärk lärarnas möjlighet till att bedriva utomhuspedagogik genom att lyfta vinsterna för skolledningen. Underlätta för lärarna att bedriva utomhuspedagogik genom kompetensutbildning, lyfta fram verktyg samt arrangera inspirationsträffar. Friluftsförbundet projekt med skogshjältarna, naturskolornas verksamhet och Skogen i Skolan är några exempel på projekt som stärker lärarnas kompetens.

Aktör: ?

Åtgärd 13 Utbildning i allemansrätt till aktörer

Öka kompetensen hos aktörer kring allemansrätten genom utbildning.

Huvudaktör: Länsstyrelsen

Medaktör: Länsstyrelse, kommuner, föreningar, företagare mfl

Åtgärd 14 Utvecklade samverkan via Sätt Skåne i rörelse

Lyft naturen och det enkla friluftslivets möjligheter som ett verktyg för att öka fysisk aktivitet via Sätt Skåne i rörelse. Det är Region Skånes mötesplats för alla som arbetar för ökad fysisk aktivitet, rörelseglädje och hälsa hos barn och unga.

Huvudaktör: Region Skåne

Medaktör: Länsstyrelse, kommuner, föreningar mfl

Uppföljning

Åtgärder

Samtliga åtgärder följs upp via Åtgärdswebben.

Indikatorer

För att följa utvecklingen av friluftslivsarbetet i Skåne har några indikatorer valts ut. En välutvecklad infrastruktur för friluftslivet i form av leder, rastplatser och eldstäder med mera underlättar ett hållbart friluftsliv. Genom att mäta utvecklingen av friluftslivets infrastruktur ser vi länets utveckling över tid.

Vardagsnära natur

Befolkningens medelavstånd till närmast skyddat område

Skolgårdarnas utveckling

Antal boende med natur inom 300m (SCB)

Skyddade områden

Antal mil vandringsled

Antal rastplatser

Antal områden som nås med kollektivtrafik

Antal områden som nås med nationella och regionala cykelleder

Antal områden med tillgänglighetsanpassningar för olika funktionsvariationer

Antal tätortsnära naturreservat och nationalparker

Skåneleden

Antal mil

Antal rastplatser och vindskydd

Antal tätorter som leden passerar

Nationella och regionala cykelleder

Antal mil

Antal tätorter som leden passerar

Stiftelsen Skånska Landskap

Antal strövområden

Antal mil led uppdelat på vandring, cykling, ridning

Antal rastplatser och vindskydd

Kommuner

Antal som svarar på enkäten Sveriges friluftskommun

Antal kommuner med utsedd kontaktperson för friluftslivsfrågor

Antal som kartlagt friluftslivsområden

Antal med strategiska dokument kring friluftsliv

Föreningar

Antal aktiviteter i naturguidningskalendern

Handlingsplan för framtidens friluftsliv i Skåne 2023-2026

Tillsammans når vi de friluftslivspolitiska målen!

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane